

ROVARÁSZ HÍRADÓ

11

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Nagy Barnabás, Ronkay László, Rozner István

MAGYAR ROVARTANI TÁRSASÁG

Budapest, 1088, Baross u. 13. Magyar Természettudományi Múzeum Állattára.

Megjelenik 4 havonként

1993 Január.

A XV. MAGYAR ROVARÁSZATI NAPOK

Tizenötödik alkalommal rendeztük meg 1992 novemberében a ma már hagyományosnak mondható Magyar Rovarászati Napokat. Amikor 15 évvel ezelőtt a Társaság Választmánya úgy határozott, hogy a havonkénti előadói ülések mellett évenként egy alkalommal egy nagyobb méretű rendezvény szervezését is megkíséreljük, nagy optimizmussal és nem kevés aggodalommal kezdtük meg az I. Magyar Rovarászati Napok programjának kialakítását. Az előadások bejelentésén túlmenően pályázatot írtunk ki, nem főhivatású entomológusok részére, faunisztikai, ökológiai, ökofaunisztikai témájú, elsősorban hazai gyűjtések, vizsgálatok eredményeit tartalmazó dolgozatok benyújtására. Ugyanakkor díjaztuk a megfelelően elkészített gyűjteményes anyagok kiállítását is.

Azóta minden év őszién megrendeztük a Magyar Rovarászati Napokat, ezeken minden alkalommal számos, többségükben igen nívós előadás hangzott el, anélkül, hogy ez a havonkénti előadóülésekre bejelentett előadások számát, színvonalát kedvezőtlenül befolyásolta volna, a Társaság tagjainak - nem kis részben a nem főhivatású tagok - aktivitásának köszönhetően.

A XV. Magyar Rovarászati Napokon, 1992 novemberében 12 előadás hangzott el. A dinoszauruszok sorsával fenyegetett taxonimusokat követően több faunisztikai, ökofaunisztikai témájú előadást és a szokásnak megfelelően, élvezetes útiélmény beszámolókat hallgatunk.

A benyújtott pályázatok, Szalóki Dezső "A Bakony-hegység lágytestű bogarai" (I. díj), Podlusány Attila "Nyomdász szemmel a magyar taxonomiában" (II. díj), Németh Lajos "Adatok a Tapolcai-medence lepke faunájához" (III. díj), Köteles László "Gödöllő és környéke lemezescsápú bogarai" (III. díj), mind díjazásra méltó, kitűnő munkának bizonyultak.

A kiállításon Kovács Tibor, Ambrus Zoltán és Bánkúti Károly lárvabőr gyűjteményéből, Szalóki Dezső, valamint Rozner István bogárgyűjteményeiből összeállított tematikus anyagokat tanulmányozhattuk, csodálhattuk. Igen érdekesek és szépek voltak Csóka György és Tasnádi Csaba Károly diaképei is. A gazdag program ismételten megerősítette azt a véleményünket, hogy a Magyar Rovarászati Napokat a jövőben is meg kell rendezni, és érdemes azon gondolkodni, hogy a következőkre a szomszédos országok entomológusait is meghívjuk.

Jenser Gábor

TÁRSASÁGI HIREK

ÜLÉSEINKET az 1992 őszi szezonban, havonként, a szokott időben rendben megtartottuk. A részletes tárgysorozatot a meghívókkal tagtársaink megkapták, ezt itt nem részletezzük.

A ROVARÁSZATI NAPOKAT 1992-ben is - mint már néhány éve - novemberben rendeztük. Méltatását elnökünk adja e Híradó elején.

A FRIVALDSZKY EMLÉKPLAKETT BIZOTTSÁG 1992 dec. 11.-én ült össze és titkos szavazással döntött az 1993-ban kiadható érmeokről, illetve fokozatokról. Ennek eredményét az 1993. évi Közgyűlésen tárják az MRT tagság elé.

A VÁLASZTMÁNY ugyanekkor megállapította, hogy a "Társadalmi Szervezetek költségvetési támogatása" terhére kiírt és 12 elfogadott pályázat nyertesei teljesítették vállalt feladataikat.

FÓRIS EDINA nyerte a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem tudományos diákköri konferenciáján az MRT különdíját a környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos előadásáért, illetve cikkéért.

Balázs Klára - Nagy Barnabás

KONFERENCIÁK - ÉRTEKEZLETEK

Kiemelkedőbb Entomológiai Konferenciák voltak 1992-ben

- 25th Meeting of the Society for Invertebrate Pathology. Heidelberg (Németo.) Aug. 16-21.
 2nd Symp. of the European Ass. of Acarologists, Krynica (Lengyelo.) Aug. 31-Szept. 5.
 European Workshop on Invertebrate Ecophysiology. Paimpont (Franciao.)
 Applied and Conservation Aspects of Coleoptera. Harpenden (Anglia). Nov. 19.
 Economic Tresholds for Insect Infestation of Vegetables. Skierniewice (Lengyelo.) Szept. 7-11.
 7th European Carabidologists, Meeting and 2nd International Symposium of Carabidology.
 Brüsszel (Belgium). Szept. 1-4.
 7th International Symposium on Trichoptera and VIIth International Conference on Ephemeroptera. Orono (USA). Aug. 3-6.
 Symposium on Plant Galls. London (Anglia). Júl. 15-17.
 12nd International Congress of Arachnology. Brisbane (Australia). Júl. 12-18.
 Recent Advancements of Forest Entomology Peking (Kína) Jún.
 19th Internat. Congr. of Entomology. Peking (Kína). Jún. 28-júl. 4. (Beszámolót l. RH-10-ben)
 6th International Congress on Invertebrate Reproduction. Dublin (Ír Közt.). Jún. 28-júl. 3.

BAKONYKUTATÓ ANKÉT. 1992 nov. 13-14-én került sor a 11. Bakonykutató-ankét megrendezésére Zircen. A szépszámu közönség előtt 11 előadás hangzott el a Bakony-hegység természeti értékeinek kutatásáról. A 30 éve folyó kutatás megtervezője és elindítója Papp Jenő ismertette a "Bakony Természeti Képe" Kutatási program létrejöttének körülményeit, majd Tóth Sándor, a Bakonyi Természettudományi Múzeum ny. igazgatója, az ő 20-éves vezetése alatt elért eredményeket. Érdekes, bakonyi vonatkozású geológiai, botanikai és ornithológiai előadások is elhangzottak, majd Tóth László ismertette a hegység kérészeinek és álkérészeinek, Tóth Sándor pedig kétszárnyú-kutatásainak eredményeit. Rozner István a Bakony levélbogaráinak állatföldrajzi vizsgálatát, Dietzel Gyula a *Maculinea xerophila* lepke alfajainak viszonyát vázolta.

Szombaton az Ankét résztvevői közös kirándulás keretében bejárták a tervezett "Balatoni Natur Parkot", a Tihanyi-félszigettől a Káli-medencéig.

A rendezvény sikeres lebonyolítása a zirci múzeum új igazgatóját, Futó Jánost és munkatársait dicséri, akik mindent elkövettek, hogy a résztvevők jól érezzék magukat. Természetvédelmi szakemberek bevonásával pedig sok, kevésbé ismert érdekességgel gazdagították ismereteinket.

1992 november

Rozner István

NÖVÉNYVÉDELMI TUDOMÁNYOS NAPOK '93. A hagyományoknak megfelelően, 1993 febr. 23-24-én ismét megrendezésre kerül az immár 39. Növényvédelmi Tudományos Napok, a magyar alkalmazott növényvédelmi tudomány rangos seregszemléje, amelyen nyilván számos rovar-tani előadás is el fog hangzani.

1992 október

Seprős Imre

AIV. NEMZETKÖZI THYSANOPTEROLÓGIAI SZIMPÓZIUMot a Harz-hegységben, a Halle melletti Allrode-ben rendezték meg szept. 7-11 között. A résztvevők, akiknek túlnyomó többsége régi barátként üdvözölte egymást, Angliából, Bulgáriából, Csehországból, Dél-Koreából, Hollandiából, Lengyelországból, Magyarországból, Olaszországból, Romániából, Tajvanról, USA-ból és természetesen Németország különböző tartományából érkeztek. A 22 résztvevő 21 előadást tartott. Az előadók taxonómiai, faunisztikai, populációdinamikai és ökológiai kérdésekkel foglalkoztak. Alkalmunk volt kipróbálni egy olyan computer-programot, amelynek segítségével az 50 leggyakoribb európai Thysanoptera-faj határozható meg. A magunk részéről 3 előadás hangzott el (Jenser G., Terpó A., M. El Ghariani: Observation on Thysanoptera living on road side vegetation in Hungary. - Jenser G., M. El Ghariani: The flight activity of *Thrips tabaci* Lindeman in Hungary. - Czencz C., Jenser G. Microhabitats of *Aelothrips intermedius* Bagnall).

Aszimpozium utolsó napján a Harz-hegység több pontját, valamint Halberstadt-ot és környékét látogattuk meg. Közben J. Pelikán és R. zur Strassen professzorok az igen jól bevált gyűjtési módszereiket mutatták be. Esténként, amint ez már szokásos, kellemes sörözgetés közben a thysanopterológia számos érdekes, kisebb-nagyobb kérdéseit vitattuk meg.

G. Moritz és társainak, a Halle-Wittenberg-i Martin-Luther-Egyetem fiatal oktatóinak köszönhetően egy igazán jól szervezett, kitűnő hangulatú, eredményes szimpóziumon vehettünk részt.

Kollégáink többségének kérésére vállaltuk, hogy a következő szimpóziumot ismét Magyarországon rendezzük meg. (A II. Nemzetközi Thysanopterológiai Szimpózium helye Gödöllő volt.)

1992 november

Jenser Gábor

Leendő Kongresszusok:

XXII. International Ethological Conference. Torremolinos (Spanyolo.) 1993 szept 1-9.

VI. International Congress of Ecology. Manchester (Anglia) 1994 aug. 21-26.

5th European Congress of Entomology. York (Anglia) 1994 aug. 28-szept. 3.

International Symposium für Entomofaunistik. München (Németo.) 1994 szept. 4-9.

13rd International Congress of Plant Protection. The Hague. 1995 júl. 2-7.

14th International Horticultural Congress. Kyoto (Japán) 1994 aug. 21-27.

TANULMÁNYUTAK

HYMENOPTEROLÓGIAI TANULMÁNYÚT LONDONBA. Az MTA és az angol Royal Society egyezménye keretében 1992 szept. 7-21 között tanulmányúton tartózkodtam Londonban a gyilkosfűrész (Braconidae) gyűjtemény tanulmányozása végett. A két-hetes időm éppen arra volt elegendő, hogy a kb. 250-300 fiókból álló gazdag gyűjteményt alaposan átnézzem és az engem közelebről érdeklő gyűjteményi részokről jegyzeteket készítssek.

Óvilági trópusi gyűjteményük világméretben is a leggazdagabb; ellenben meglepett, hogy az amerikai kontinensről (Nearktikum, Neotrópikum), továbbá a keleti Palearktikumból mennyire kevés anyagot őriznek. Ez a megállapítás egyébként az egész Hymenoptera-gyűjteményre is vonatkozik. Most értettem meg igazán, hogy annak idején miért köszönték meg olyan udvariasan a múzeumnak cserébe adományozott koreai duplum brakonidáinkat.

1992 október

Papp Jenő

KUTATÓK TOVÁBBKÉPZÉSE WASHINGTONBAN. A washingtoni Smithsonian Institution keretében működő National Museum of Natural History tíz-hetes nemzetközi kutatói továbbképzési programot (Research Training Program) hirdetett meg (1993 máj. 22-aug. 1 között) Ezen bárki résztvehet bármely országból, akár egyénileg, akár intézményi kiküldetésben. (Az 1. körlevélben nem tüntették fel a részvételi-díjat).

A z ú.n. nyári továbbképzés három fő témából áll: 1. Kutatási téma "The Research Project": a Smithsonian Institution egy-egy kijelölt mentorának irányításával valamilyen természettudományi téma kutatása, amiről végül a résztvevők 20 perces előadásban számolnak be (Kérdezhetném: a 10 hét vajon milyen méretű kutatási téma kidolgozására lesz elegendő?) 2. Szakelőadások, megbeszélések, intézet-látogatások és gyűjtőutak (témák: faj-fogalom, a biológiai diverzitás értékelése, életföldrajz, kladsztika, morfometria, molekuláris rendszertan, paleoökológia, tömeges kipusztulás, stb.) 3. Laboratóriumi és gyűjteményi munka. A résztvevők megfelelő vezetéssel megtekinthetik a Molekuláris Szisztematikai, a Scanning Elektron Mikroszkóp, a Növényanatómiai és a Csonttani Laboratóriumokat.

A továbbképzési programra való jelentkezés határideje 1993 febr. 1. Vajon Magyarországról ki fog (vagy pláne: kik fognak) ezen részt venni? Bővebbet az alulírottól.

1992 október

Papp Jenő

PÓKOS TANULMÁNYÚT ANGLIÁBA. Hat hónapot tölthettem 1992-ben ösztöndíjjal a Littlehamptoni Nemzetközi Kertészeti Kutatóintézetben (Anglia). Az őszi-búzában végzett terepmunkám során a táblában élő pókok életmódját figyeltem meg. Első sorban a hálóépítő helypreferenciáját tanulmányoztam, valamint megjelölt pókokkal azt, hogy egy-egy pók mennyi ideig használja ugyanazt a hálót. A vizsgált pókok valószínűleg jelentős szerepet töltenek be az agroökoszisztémában, hiszen hálójuk összterülete meghaladhatja a tábla területének a felét is.

1992 december

Samu Ferenc

GYŪJTÓUTAK - GYŪJTEMÉNYEK

KORZIKAI GYŪJTÓÚT Ton voltam 1992 jún. 28-júl. 14 között. A kezdődő diapauza ellenére gazdag rovarszákmánnyal tértem haza (kb. 1800 példány). Az anyag túlnyomó része: Coleoptera és Orthoptera. Gyűjtéseimet az alacsonyabb tengerparti hegyekben (4-500 m) és lagunák körül végeztem, Sagone város és a székhely, Ajaccio környékén. Utam során látogatást tettem Monsieur Rungs-nál, Ajaccioban, aki 85 éves lepkesz és Korzika lepkefaunáján kívül Szardínia, Marokkó és a Szahara egy részének lepkefaunáját is feldolgozta. Nagy örömmre, több endemikus bogárfajjal ajándékozott meg (Carabidae, Lamellicornia), amelyek Korzikán, Szardínián és a környező kisebb szigeteken kívül másutt nem találhatók.

Jövő terveim közé tartozik, hogy az összes nagyobb földközi-tengeri szigetet felkeressem rovargyűjtés céljából és ehhez rovargyűjtő utitársak jelentkezését is várom.

1992 november

Sár József (Pécs, Janus Pannonius Múzeum)

KOREAI GYŰJTŐ ÉS TANULMÁNYÚT. Vojnits András és alulírott a Magyar Természettud. Múzeum Lepkegyűjteményének munkatársai az MTM és a Center for Insect Systematics (CIS, Chuncheon, Koreai Köztársaság) közötti együttműködési egyezmény keretében kéthetes gyűjtőúton jártunk Dél-Koreában (1992 aug. 13-28). Az út során áttekintettük a CIS és a suweoni Agrártud. Egyetem gyűjteményeit és terepvizsgálatokat is végeztünk az ország több hegyvidékén.

Az utazás külön érdekessége volt a félszigettől mintegy száz km-re, délre fekvő nagy vulkáni szigeten, Csendzsun (Jeju) végzett gyűjtőmunka. A sziget fővulkánja egyben Dél-Korea legmagasabb hegycsúcsa (közel 2000 m); övezeteiben a lenti, erősen szubtrópusi jellegű bokorerdőket igen gazdag mérsékeltövi "őserdő", majd örökzöld tűlevelű erdő és végül a felső régióban alacsony Rhododendron-zóna követi. A három magassági szintben végzett gyűjtések egymástól igen eltérő egyben a félsziget déli hegyvidékének faunájától is sokban különböző anyagot eredményeztek.

A tanulmány- és gyűjtőút, viszonylagos rövidege ellenére is igen eredményes volt. Mintegy 3000 rovar (elsősorban lepkét), továbbá talajmintákat sikerült gyűjteni.

1992 szeptember

Ronkay László

GYŰJTŐÚT A RADNAI HAVASOKBAN. 1992 júl. 27-aug. 1 között a Radnai-havasokat célozta meg az a gyűjtőút, amely szervesen illeszkedett a sepsiszentgyörgyi Székely Múzeummal közösen végzett rovarani kutatásokhoz; ezek az erdélyi fenyőövezet talajszinti rovarfaunáját hívták feltárni. Kis nemzetközi csapatunk öt főből állt, nevezetesen: Peter Erzberger berlini botanikusból, Papp Jenő (hymenopterológus), Podlussány Lajos (lepidopterológus), Podlussány Attila és Rozner István (koleopterológus) kutatókból.

Igen eredményes gyűjtést folytatott P. Attila, aki 18 - köztük 8-10 endemikus (1500-1800 m között) - *Otiorynchus* fajegyedeit fogta meg. Elsősorban a Carabidae, Curculionidae és Chrysomelidae családokból nagyon sok bogár került a gyűjtőüvegekbe kövek alatti egyeléssel és fűhálózással. Bár éjszaka nagyon lehült a levegő a törpefenyő-övben telepített táborunkban (2-3 °C), sok érdekes lepke jött P. Lajos bácsi lámpájára. Német vendégünk sem panaszkodhatott, rengeteg kárpáti növényfaj példányával térhetett haza. A gyűjtőút sikerét még a helybeliek által "kölcsonvett" higanyózlámpa és csatlakozója, valamint a csengersimai határátkelőhelyen történő 15 órás várakozás sem tudta elrontani.

1992 október

Rozner István

GYŰJTŐÚT HORVÁTOR SZÁGBA ÉS SZLOVÉNIÁBA. 1992 júliusában 10-napos gyűjtő körutat tettünk a Júliai-Alpokban, illetve a tengerparton. A begyűjtött mintegy 2500 lepke és recésszárnyú között számos, rendkívül ritka, vagy éppen az adott ország faunájára új taxon is akadt. Az út során némi izgalmat egy izgága medve, valamint az éjszakai lámpázás során a fény által odavonzott skorpió okozott.

1992 augusztus

Németh Lajos

VILÁGKÖRÚT AKNÁZÓMOLYOKÉRT. Külföldi útjaim során 1992-ben (Ausztria, Lichtenstein, Svájc, Németország, Hollandia, USA, Románia: Erdély, Arab Emirátusok) elsősorban aknázómolyokat (*Phyllonorycter*, *Stigmella*, *Lyonetia*, *Callisto*, *Leucoptera*) gyűjtöttem a legváltozatosabb biotópokban. Nagyszámú "kulturterületet" is felkerestem, elsősorban peszticidekkel jól ellátott, intenzív művelésű almáskerteket.

1992 október

Seprős Imre

GYŰJTŐTÁRS TÖRÖKORSZÁGI ÚTHOZ. Ábrahám Levente és alulírott gyűjtőtársat keresnek (lehetőleg nagyobb utazási tapasztalattal) 1993 őszére tervezett, egy hónap tartamú autós gyűjtőúthoz. A tervezett cél: Törökországon keresztül Szíria nyugati hegyvidéke és esetleg Ciprus.

1992 augusztus

Németh Lajos, 8300 Tapolca, Berzsényi Dániel ut 56. Tel.: 06-87-13484.

FÓRUM

EUROPEAN SOCIETY OF ENTOMOLOGISTS (ESE) szervezésében fontos lépések voltak a Pekingben tartott XIX. Rovartani Világkongresszuson folytatott megbeszélések, köztük van Emden professzorral, az V. Európai Rovartani Kongresszus Szervező bizottsága és egyben a Standing Committee elnökével is.

A Royal Entomological Society vezetőségében fogalmazódott meg az Union of the European Entomological Societies megalakításának lehetősége. Tisztáztuk: nem akarunk egymás ellen dolgozni, hanem egyrészt az Union is erősítene az európai kongresszusokat, másrészt a "Society

trough a Union" elvet mindannyian elfogadtuk. Most kíváncsian várjuk, hogy mi lesz az Union-nal, mert mi az együttműködés kifizetésének lehetőségeit várva, eredeti terveinktől eltérően a Társaság formális elindítását 1993-ról 1994-re, az Európai Kongresszus idejére halasztottuk. Célunk első sorban rovar-tani és rovarász-információknak a gyűjtése és terjesztése. Ez megvalósulhat folyóiratok, közöttük az európai amatőr rovarászújság, illetve a tervezett Newsletter révén, és a személyes kapcsolatok erősítésével is. Szeretnénk a meglévő börszék közül azok "esernyő" szervezete lenni, amelyek ezt elfogadják, és ezenkívül újakat is szervezni.

Itt is őszinte köszönetet mondok mindazon magyar rovarász barátainknak, akik az ESE eddigi szervező munkáját segítették; mindenekelőtt Peregovits Lászlónak, aki a legelső lépéseknél volt aktív társunk, de azóta is támogatja munkánkat, az MRT elnökének és titkárának, akik jóindulatú támogatásukkal mindig mellettünk álltak, és sok más kollegának. Legutóbb az MRT választmánya segített sokat azáltal, hogy zöld szórólapunk postázásának költségét magára vállalta. Igazán remélem, hogy a Rovarászok Európai Társaságának sok magyar tagja is lesz.

1993 január

Papp László

ROVARTANI EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ USA ÉS KELET-EURÓPA KÖZÖTT. Az USA és több közép-kelet-európai ország kutatóinak közös vizsgálatai kezdődtek meg a gyümölcsösök környezetkímélő növényvédelmi programjainak kidolgozása érdekében. Az Appalachian-i Gyümölcsstermesztési Kutatóintézet (USA, Nyugat-Virginia), az MTA Növényvédelmi Kutatóintézete (Budapest) és a Skierniewice-i Gyümölcs- és Dísznövénytermesztési Kutatóintézet (Lengyelország) munkatársai által kidolgozott kutatási tervek szerint indult meg a munka, melynek elsődleges célkitűzése a rovar és gombaölő-szerek alkalmazásának mérséklése az almatermésűek növényvédelmében. Ezeket a vizsgálatokat - amelyekben a taxonómia fontos szerepet tölt be - az említettekén kívül a Cseh Köztársaságban, Romániában és Bulgáriában is elkezdik.

A hazai vizsgálatok eredményességét jelentősen fokozzák az előző 15 év során szerzett tapasztalataink és eredményeink. A hazai entomológusok és akarológusok munkáját dicséri, hogy jelenleg a magyarországi vizsgálatok alapján ismert a legtöbb zoofág-faj. Ez annak köszönhető, hogy munkánkba számos hivatásos és nem-hivatásos szakember kapcsolódott be.

A vizsgálatok pénzügyi fedezetét a mi esetünkben fele-fele részben az USA Mezőgazdasági Kutatási Szervezete, illetve az MTA és az OMFBI biztosítja.

1992 november

Jenser Gábor

"BIODOME" MONTREALBAN 58 MILLIÓ DOLLÁRÉRT. A BIODOM-ot 1992 júniusában nyitották meg Montreal 350 éves fennállása alkalmából. Néhány hektáron 4 eltérő ökoszisztémát létesítettek: Laurentia-erdőt, trópusi-erdőt, Szent-Lőrinc-tengeri, valamint sarkvidéki ökoszisztémát, mégpedig 218 állat és 350 növényfajjal. A rovarok számáról még nincs adat; mindenesetre egy entomológus feladata lesz megtervezni a biológiai védekezési programot. A cél: a városi ökoturizmus fejlesztése. Az első hétvégén 45000 látogató kereste fel a BIODOM-ot. Mellesleg, számos kérdés is felmerült. Többek között: ugyan hány biológusnak lehetne állást adni az 58 millió dollárból? Mindenesetre a BIODOM szép ajándék a quebecieknek a 350-éves évfordulóra... Bennünk is felmerül egy kérdés, de már hazai vonatkozásban: Vajon kaphat-e valami (szerényebb) biológiai ajándékot Magyarország--mondjuk, egy impozáns arborétum alapítását Pest határában -- 1996-ra, az EXPO, vagy méginkább, honunk alapításának 1100-éves évfordulójára...?

1992 október

Nagy Barnabás

KÜLFÖLDI VENDÉGEK

IGOR Y. KOSTYUK, a kievi Sevcsenko Egyetem Zoológiai Múzeumának vezetője 1992 aug. 31-szept. 8 között a MTM Lepkegyűjteményében folytatott vizsgálatokat. Célja volt az MTM mongóliai és középázsiai, valamint saját dauriai araszolólepke-anyagának (Geometridae) összevetése és taxonómiai-állatföldrajzi feldolgozása.

1992 szeptember

Ronkay László

KIMIO MASUMOTO és **KYOSHI ANDO** japán koleopterológusok (utóbbi a Japán Koleopterológiai Társaság első embere) a MTM Bogárgyűjteményének vendégei voltak. Gyűjteményünkben keletázsiai gyászbogarakat határoztak. Indonéziai gyapjasbogarakat kaptunk tőlük ajándékba.

1992 december

Merkl Ottó

WOLFGANG SCHWALLER, a Museum für Naturkunde (Stuttgart) koleopterológusa a MTM Bogárgyűjteményének vendége volt nov. 16-20 között. Legújabb expedícióik (Fülöp-szigetek,

Thaiföld, Nepál) gyászbogár-anyagát határozta gyűjteményünk összehasonlító anyagának segítségével.

1992 november

Merkli Ottó

KRÓNIKA

EMLÉKEZÉS SZELÉNYI GUSZTÁVRA. Tíz éve, 1982 okt. 14-én, 78. életévében hunyt el Szelényi Gusztáv, társaságunk régi és megbecsült tagja, titkára (1938-41), majd elnöke (1958-62), a Növényvédelmi Kutatóintézet Állattani Osztályának vezetője, a fém- és törpefűrőkész (Chalcidoidea és Proctotrupoidea) világhírű specialista, továbbá a magyar cönológiai kutatások úttörője. Cönológiai munkásságát legutóbb Jermy Tibor és Gallé László méltatta Társaságunk 1991. évi nov. 15-i ülésén, összefüggésben napjaink zoocönológiai kutatásával. A 10. évforduló alkalmával e sorok írója emlékezett meg Társaságunk okt. 16-i ülésén. Ugyanekkor Nagy Barnabás diákepekkel elevenítette fel Guszti-bácsit és kedves gyűjtő-túrázó helyeit.

Akik Szelényi Gusztávról bővebbet is akarnak tudni, azoknak ajánljuk a Rovartani Közleményeket (1984, 45/2 kötet). Szelényi Guszti bácsi ma is elevenen él sokunk emlékezetében!

1992 október

Papp Jenő

EMLÉKEZÉS MANNINGER GUSZTÁV ADOLFRA. Tíz éve, 1992 okt. 14-én kísértük utolsó útjára Keszthelyen Manninger G. Adolfot, a Pannon Agrártud. Egyetem nyugdíjas professzorát. A mezőgazdasági rovartan fáradhatatlan művelője volt, aki előadásokban, népszerű és tudományos cikkek seregével, könyveivel sokat tett a növénytermesztésben kártevő rovarok életmódjának megismeréséért és a növényvédelmi módszerek gyakorlatban való elterjesztéséért.

Az MRT 1992 dec. -havi ülésén -- a Manninger családok népes jelenlétében -- Bognár Sándor és Erdélyi Csaba munkatársi, illetve tanítványi közelséggel és közvetlenséggel idézték fel Dolfi bácsi --Társaságunk tagjai előtt is emlékezetes --személyiségét.

1992 december

Nagy Barnabás

A NAPLÁS-TÓ PROGRAM PÁLYADIJAT NYERT. A KTM Országos Természetvédelmi Hivatal által 1992-ben meghirdetett "Nem védett területek természeti értékeinek feltárása" című pályázaton a "Naplás-tó és környékének védetté nyilvánítási akció" kiemelt elismerést és pályadíjat kapott. Az oklevelet (és a pénzjutalmat) a Környezetfejlesztési Intézet nagytermében, ünnepélyes keretek között adta át Tardy János helyettes államtitkár, az OTH vezetője 1992 dec. 10-én. Pályázatunkhoz szakmai anyagot rovartanai vonatkozásban Merkl Ottó, Nagy Barnabás és Vásárhelyi Tamás szolgáltatottak. Ezúton is köszönöm eddigi közreműködésüket a "nemes cél" elérésében. Természetesen további rovarcsoportok kutatása is kívánatos.

1992 december

Stollmayer Ákosné (az Akció vezetője)

SZELÉNYI GUSZTÁV EMLÉKÉREM. A Magyar Agrártudományi Egyesület Növényvédelmi Társasága hozzájárult ahhoz, hogy az Agrozoológiai Szakosztály "Szelényi Gusztáv Emlékérem" alapítson. Elgondolásunk alapján az érmet Csiby Mihály festő és grafikus-művész tagtársunk tervezte és készítette 1992 őszén. A Szakosztály évente két Emlékéremet tervez kiadni; egyet az agrozoológiában kiemelkedő kutatónak, valamint egy másikat ifjúsági kategóriában működő lelkes kutatónak. Ezzel is serkenteni kívánjuk a Szelényi-féle agrozoológia terjesztését.

1992 december

Kozár Ferenc

VÉGH LÁSZLÓ ROVARKIÁLLÍTÁSA lesz a Marcali Helytörténeti Múzeumban, 1993 jan. 27-febr. 17 között. A kiállítást Sáringer Gyula akad. lev. tag, a keszthelyi Pannon Agráregyetem kutatóprofesszor tagtársunk fogja megnyitni jan. 27-én 13 órakor. A kiállítás anyaga Végh László tagtársunk 22 éven keresztül folytatott rovargyűjtéséből került ki.

1992 december

Haris Attila

MARTINOVICH VALÉR alelnökünket az I. cserkészkerület (Komárom-Esztergom-, Pest m. és Budapest budai része) főtitkárának nevezték ki 1992 nov. 19-én.

1992 december

Nagy Barnabás

SZOMSZÉDSÁGBÓL

A SZLOVÁK ENTOMOLÓGIAI TÁRSASÁG (Slovenská Entomologická Spoločnosť pri SAV) néhány tevékenységéről: - K. Brancik 150. születési évfordulója alkalmából ünnepi ülést tartottak Trencsénben (Trencin, 1992 máj. 26-27). - A Szlovák Entomológiai Társaság első kongresszusa, a Társaság alapításának 35. évfordulója alkalmából, Nyitrán (Nitra, 1992 okt. 13-15). -Társulati kiadványok: 1./ Entomologické problémy (évi két szám); 2./ Správy Slovenskej Entomo-

logickej Spolocnosti pri SAV (évi 4 szám; tartalmában a Rovarász Híradóhoz lesz hasonló); 3./ Práce Slovenskej Entomologickej Spolocnosti pri SAV (entomológus-konferenciák beszámolóival).

1992 július

Mária Kazimirová Inst. of Exp. Phytopath. and Entomology,
SAV, Ivanka pri Dunaji (Pozsonyivánka, Szlovák Köztársaság).

ASZLOVÁK ENTOMOLÓGIAI TÁRSASÁG ELSŐ KONGRESSZUSÁT 1992 okt. 13-15-én tartották Nyitrán (Nitra, Szlovák Köztársaság), abból az alkalomból, hogy 35 évvel ezelőttalapították a Társaságot. Ezen összesen 51 előadás hangzott el, a legtöbb a hemipterológiai, hymenopterológiai, és arachnológiai szekció keretén belül. Az igen gazdag program teljes ismertetésére itt nem térhetünk ki. Remélhetően az egész kongresszus anyaga meg fog jelenni nyomtatásban is.

1992 november

Mária Kazimirová

(Az előadás-címek megtekinthetők a Nagy Barnabáshoz érkezett programban).

SZAKIRODALMI FIGYELŐ

RUSSIAN ENTOMOLOGICAL JOURNAL címen orosz rovarani folyóiratot indítanak 1992-től. Ezzel kapcsolatos néhány adat: többnyire angol-nyelvű cikkeket várnak, orosz-nyelvűkivonattal. A szerkesztőségi tagok többsége moszkvai, ide várják a kéziratokat is (K.G. Mikhailov, Zool. Mus. Moscow, Lomonosov St. Univ.), de fizetni —dollárban— Lengyelországban (Lublin) kell!

1992 november

Nagy Barnabás

PAPILIONIDAE AKCIÓ-TERV. T.R. New-nak a "Species" 1992 júniusi számában megjelent cikke szerint ez az akció a Papilionidae lepkék védelmére a maga nemében az első, amely egy gerinctelen állatcsoport védelmének kérdéseit vállalja fel. Az 573 fajt magába foglaló család zöme trópusi (Indonézia 121 fajjal képviseli e területen a legnagyobb biodiverzitást). "The IUCN Red Data Book" (1985) szerint 78 taxon fenyegetett, 97 további taxon e vonatkozásban részletesebb kutatást igényel. A fenyegetettséget az élővilágot érintő általános problémák mellett a Papilionidae család esetében még olyan tényezők is súlyosbítják, mint pl. a ritka fajokat érintő lepke-kereskedelem, de még a gyakoribb fajokat is fenyegető szuvenir-üzletelés, nemkülönben a lepkeház-ipar. A témáról részletesebb információt adó cikk: Swallowtail Butterflies: An Action Plan for their Conservation (T.R. New, N. M. Collins) 36 oldal, 16 US dollár.

1992 október

Nagy Barnabás

BAGÓCSLEGYÉK - Gasterophilidae, Oestridae, Hypodermatidae. (Papp László és Szappanos Albert) A M. Természettud. Múz. kiadványa (és csak az ottani könyvtárban kapható 250 Ft-ért), 56 oldalon, 29 ábrával. 1992, Budapest.

1993 január

Nagy Barnabás

FOLIA ENTOMOLOGICA HUNGARICA 52. (1992) kötetében (szerkesztette Szél Gy. segítségével Mahunka S.) — amelynek elején első ízben látjuk egy nemzetközi szerkesztőbizottság névsorát — 23 általánosabb és 11 szűkebb területi vonatú tanulmányt, találunk. Az igen tartalmas és jó kiállítású kötet végén foglal helyet (és ez már magyar nyelven) az MRT "Társasági Élet" rovata, amelyben (Balázs K. titkár szerkesztésében) az 1991. évi tevékenység teljes keresztmetszetét adja. Végül a Fauna Durmitora 3. kötetének ismertetését kapjuk (Merkl O.)

Itt jegyezzük meg (mivel részletesebb ismertetésre nincs módunk), hogy más hazai folyóiratokban (Acta Zoologica, Acta Phytopathologica et Entomologica, Állattani Közlemények, Növényvédelem, stb.) ugyancsak jelentős számú, izéltlábúakkal foglalkozó cikket is olvashatunk.

1993 január

Nagy Barnabás

BÖRZEHÍREK

NEMZETKÖZI ROVARBÖRZE ÚJPESTEN, amelyet a Gyermekek- és Ifjúsági Házban 1992 szept. 27-én rendezett a kőbányai Herman Ottó Klub és a Papilio Alapítvány. A börze nem a legjobb előzésekkel indult. A "nyomda ördöge" elrontotta a rendezvény izléses meghívóit, mert a mintának adott, hibás német fordítást szedték ki a tényleges szöveg helyett. Ennek ellenére több külföldi (német, osztrák, cseh, sőt szlovák) látogatója is volt a rovarbörzének. Honfitársainkkal együtt 3-400 főre lehetett becsülni a látogatók számát. A börze leglátványosabb anyagai a színpompás trópusi lepkék, bogarak voltak, de nagy sikert aratott a hazai és külföldi tenyésztők által, inszektáriumokban bemutatott több botoska és egyéb faj is. A látogatók megtekinthették a PAPILIO Alapítvány kiállítását is.

Örömmel fogadták a gyűjtők prágai kollegáink rovarú kínálatát 150 Ft/100 db egységáron. Ugyancsak nagyobb kínálat volt különféle rovarani folyóiratok szeparátumaiból, de beszerezhető volt egy nagyon szép kivitelű, színes képekkel illusztrált csehszlovák díszbogár (Buprestidae) monográfia is. Mindent összegezve, sikernek könyvelhetjük el azt is, hogy bár magánkezdeményezésből,

de az idén sem szakadt meg a budapesti nemzetközi rovarbörzék folytonossága. De reméljük azt is, hogy a jövőben az ilyen irányú nemzetközi rovarbörzék megrendezését az MRT és más szervek is felkarolják hírveréssel és egyéb támogatással.

1992 október

Rozner István

GYŰJTEMÉNY-GYARAPÍTÁS. A szeptemberi nemzetközi rovarbörzén többek között sikerült szert tennem a híres középamerikai aranybogár (*Plusiotis resplendens*) egy példányára (ezzel gyűjteményünk összpéldányszáma – a MTM Bogárosztályán – ebből a fajból kettőre emelkedett). A bogár a szipolyok (*Rutelinae*) közé tartozik és ritkasága mellett természetellenesen fémes arany színéről ismert.

1992 november

Merkli Ottó

KŐBÁNYAI ROVARBÖRZE. A Herman Ottó Biológiai Kör 1993 febr. 13-án, 9 órás kezdéssel rovarbörzét rendez a Pataky István Művelődési Házban. Minden érdeklődőt szívesen vár a Kör vezetősége. – Itt említjük meg, hogy Bécsben is rovarbörze lesz 1993 febr. 20-án.

1993 január

Rozner István

SZERKESZTŐSÉGI JEGYZETEK -- ÜZENETEK

ROVARTANI TÁRGYÚ HIRDETÉSEK e helyen közre adhatók – egyelőre ingyen.

TUD-E ÖN OLYAN ROVARÁSZ HÍRT, amely nem szerepel ebben a Rovarász Híradóban? Ha igen, úgy küldje be szerkesztőségünkhez!

AZ RH-11 SZÁMÁNAK előállításában a szerkesztőségnek computeres segítséggel szolgált Sárospataky Miklós tagtársunk, Dr. Balázs Klára a lektorálásban segített, Nyíri Gyuláné pedig a sokszorosítást végezte. Kosztarab Mihály tagunk jelentősebb összeggel támogatta az RH előállítását. Mindőjüknek köszönet! – E szám megjelenését különböző akadályok késleltették. Tagjaink szíves elnézését kérjük.

KÜLÖNFÉLÉK

TÁMOGATÁS-KÉRÉS. Múzeumok, gyűjtemények, magángyűjtők figyelem! Az 1993 április-májusi, meghívásos múzeumi-szakmai munkavégzésre irányuló brazil (Matto-Grosso) gyűjtőútam utiköltség hozzájárulását (repülőjegy) várnám, bármilyen anyagi tétel formájában, brazil rovaranyag küldése-hozása fejében.

1992 augusztus

Sár József, Pécs, 7632 Sarohin T. u. 59

BÁTORLIGET KÖRNYÉKI NEM VÉDETT TERÜLETEK (Pergenyő, Lagota, stb.) kutatása megkezdődött és 1993-ban is tovább folyik a Magyar Természettudományi Múzeum irányításával. Aki teheti, kapcsolódjon be e kutatásokba (is). Közelebbi felvilágosítással szolgálhat:

1993. január

Mahunka Sándor

HA MÉG NEM TUDNÁ... A Herman Ottó Biológiai Kör minden hónap első keddjén 18 órakor tartja összejövetelét a kőbányai Pataky István Művelődési Házban (X. ker. Szent László tér). Minden érdeklődő rovarászt szívesen lát a Vezetőség. Januárban Podlussány Attila tartott vetítettképes beszámolót az MTM türkménisztáni expedíciójáról.

1993 január

Rozner István - Nagy Barnabás

ROVAR-ÉKSZEREK. 1992 augusztus-szeptemberében a Hadtörténeti Múzeum adott otthont Gilbert Albert svájci ékszerész vándorkiállításának. A csodálatos kiállításnak entomológiai vonatkozásai is voltak; a felhasznált anyagok között, a nemesfémek és drágakövek mellett bogarak is szerepeltek. Sajnos a keletázsiai és mediterrán futrinkák, afrikai rózsabogarak, távolkeleti díszbogarak, herculesbogarak mind csupán "szkarabeusz" néven voltak feltüntetve.

1992 november

Merkli Ottó

* * *

